ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/26/1206-2422

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Vaideotsuse tegemise aeg ja koht	22.07.2026 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	11.06.2026 (registreeritud inspektsioonis 12.06.2026)
Teabevaldaja	Luunja Vallavalitsus aadress: Puiestee 14, 62222 Luunja alevik e-posti aadress: vald@luunja.ee
Vaide esitaja (teabenõudja)	Xxxxx Xxxxxx Juhatuse liige Freda OÜ e-posti aadress: xxxxx@andresearendus.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) **jätta vaie rahuldamata 18.05.2026 teabenõudele ja 29.05.2026 korduvale teabenõudele nõuetekohaselt vastamata jätmise osas, kuna menetluse kestel, 29.06.2026 on Luunja vallavalitsus vaide esitaja teabenõudele täiendavalt vastanud ning lugenud vaide esitaja teabenõude õiguspäraselt selgitustaotluseks, kuna teabenõude täitmiseks vaide esitaja soovitud kujul tuleks teavet eelnevalt süstematiseerida ja koondada ning selle alusel vastav dokument koostada. Samuti on vallavalitsus juhatanud vaide esitaja dokumendiregistris avalikustatud õigusaktide juurde ning selgitanud võimalust paberdokumentidega tutvuda ning peale teabenõudele täiendavat vastamist ei ole vaide esitaja täiendavaid pretensioone esitanud.**
2) **jätta vaie rahuldamata osas, milles vaide esitaja palus kontrollida, kas Luunja valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava 2023–2035 lisadele kehtestatud AK märked § 35 lõike 1 punkti 18[1] alusel on õiguspärased ning kas nende väljastamises keeldumine oli õiguspärane. Ühisveevärgi – ja kanalisatsiooni seaduse § 15 lg 7 sätestab, et eelnimetatud seaduse § 14 lõike 1 punktides 4 ja 9 nimetatud teabe alusel koostatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava**

koosseisus olevad skeemid on piiratud juurdepääsuga teave avaliku teabe seaduse § 35 lõike 1 punkti 18[1] tähenduses ning nimetatud skeemidele kehtib juurdepääsupiirang 50 aastat alates skeemide koostamisest. Seega oli 08.06.2026 teabenõude täitmisest keeldumine eeltoodud sätte alusel õiguspärane. Samas ei saa OÜ Freda esitada vaiet füüsilise isiku Xxxxx Xxxxx teabenõudele mittenõuetekohase vastamise osas.

3) **Teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide esitaja esitas 18.05.2026 Luunja vallale teabenõude, milles palus edastada ajavahemikul 01.01.2015-30.04.2026 kõik juhtumid Luunja vallas, kus detailplaneeringu või arendustegevuse raames on rajatud või kavandatud taristu ning taristu või kinnistu on üle antud vallale või rahastatud valla vahenditest. Lisaks märkis teabenõudja oma teabenõudes, millisel kujul teavet soovitakse.
2. Kuna vallavalitsus seaduses sätestatud tähtaja jooksul teabenõudele ei vastanud, siis esitas vaide esitaja 29.05.2026 vallale korduva teabenõude.
3. 04.06.2026 vastas Luunja vallavalitsus vaide esitaja 18.05.2026 ja 29.05.2026 korduvale teabenõudele ning märkis, et teabenõudes soovitud teabe osas on tegemist teabega, mis on avalikult kättesaadav Luunja valla dokumendiregistrist: https://adr.novian.ee/luunja_vald. Vastavalt AvTS § 20 punktile 3 luges vallavalitsus teabenõude täidetuks, kuna vaide esitajale on selgitatud võimalust tutvuda avaliku teabega.
4. 08.06.2026 esitas vaide esitaja Luunja vallale teise teabenõude, milles palus väljastada 23.04.2026 registreeritud dokumendi 4-3/436-1.
5. 11.06.2026 vastas Luunja vallavalitsus eeltoodud teabenõudele ning selgitas, et antud kirjaga on edastatud advokaadibüroole Luunja valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava 2023-2035 lisa 9 AK märkega joonised. Dokumendile on kehtestatud piirang AvTS § 35 lg 1 p 18[1] alusel (elutähtsa teenuse riskianalüüsi ja toimepidevuse plaani puudutav teave).
6. Vaide esitaja leidis, et teabenõuet (18.05.2026) ei saa lugeda täidetuks AvTS § 20 lg 3 alusel juhatades teabenõudja ainult asutuse dokumendiregistrisse selgitamata, kust ja kuidas soovitud dokumente leida. Samuti leidis vaide esitaja, et ei ole õiguspärane, kus teabenõudjaid koheldakse erinevalt, st ühele teabenõudjale väljastatakse soovitud AK märkega dokumendid kuid teisele mitte. Eeltoodust tulenevalt esitas vaide esitaja Andmekaitse Inspeksioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja palub Andmekaitse Inspektsioonil kontrollida Luunja Vallavalitsuse teabenõuetele vastamise praktikat, dokumendiregistri avaliku kasutatavuse vastavust avaliku teabe seaduse mõttele ning juurdepääsupiirangute kohaldamise õiguspärasust.

Vaide keskne probleem on see, et Luunja Vallavalitsus ei saa samaaegselt väita, et teave on avalikust dokumendiregistrist kättesaadav, kui valla enda selgituse kohaselt on

dokumendiregister avatud üksnes osaliselt, piiratud dokumendiliikide ja piiratud ajavahemiku ulatuses ning muu teave väljastatakse alles teabenõude korras.

Vaide esitaja hinnangul ei taga selline praktika avaliku teabe tegelikku kättesaadavust, juurdepääsupiirangute läbipaistvat kohaldamist ega teabenõudjate ühetaolist kohtlemist.

Vaide esitaja märgib, et vaie puudutab kahte omavahel seotud probleemi:

1. Luunja Vallavalitsus luges vaide esitaja teabenõude täidetuks üksnes üldise viitega valla avalikule dokumendiregistrile, kuigi teabenõudjale ei antud konkreetseid dokumendiviiteid, otselinke, dokumentide loetelu ega sisuliselt kasutatavat ülevaadet küsitud teabest.
2. Luunja Vallavalitsuse dokumendiregistrist nähtuvalt on teisele adressaadile, Advokaadibüroo GAVER-ile, saadetud teabenõude vastus või sellega seotud dokument, millele on märgitud juurdepääsupiirang AvTS § 35 lg 1 p 18[1] alusel. Samal ajal ei ole vaide esitajale arusaadavalt selgitatud, millises ulatuses sama või seotud teave on piiranguga, miks seda ei väljastata ning kas dokumenti oleks võimalik väljastada osaliselt.

Vaide esitaja esitas Luunja Vallavalitsusele 18.05.2026 teabenõude, milles palus esitada ajavahemikul 01.01.2015–30.04.2026 kõik juhtumid Luunja vallas, kus detailplaneeringu või arendustegevuse raames on rajatud või kavandatud taristu ning taristu või kinnistu on üle antud vallale või rahastatud valla vahenditest.

29.05.2026 esitas vaide esitaja korduva teavituse ja teabenõude, kuna vastust ei olnud tähtajaks antud.

Luunja Vallavalitsus vastas 04.06.2026 kirjaga nr 6-4/517-3, et nõutud teave on avalikult kättesaadav Luunja valla dokumendiregistrist ning luges teabenõude AvTS § 20 p 3 alusel täidetuks.

Vallavalitsus ei esitanud vastuses:
- konkreetset dokumentide loetelu;
- konkreetseid dokumendiregistri viiteid;
- otselinke dokumentidele;
- tabelit või koondit küsitud juhtumite kohta;
- selgitust, milliste dokumentide põhjal saab teabenõudja nõutud teabe kätte;
- selgitust, kuidas on võimalik avalikust dokumendiregistrist mõistliku aja ja pingutusega tuvastada kõik küsitud juhtumid aastatel 2015–2026.

Vaide esitaja hinnangul ei saa sellist vastust pidada teabenõude sisuliseks täitmiseks. Üldine viide dokumendiregistrile ei anna tegelikku juurdepääsu küsitud teabele juhul, kui teave on registris killustatult, osaliselt suletud, raskesti otsitav või nõuab teabenõudjalt ebamõistlikku uurimistööd.

Vaide esitaja palub AKI-l eraldi hinnata Luunja Vallavalitsuse dokumendiregistri üldist avatust ja kasutatavust avaliku teabe seaduse eesmärgi seisukohalt.

Luunja Vallavalitsus on oma dokumendiregistri kohta märkinud järgmist:

> *„Avalikus dokumendiregistris on kättesaadavad korraldused, otsused, määrused ja protokollid ajavahemikus 01.01.2020 – 31.12.2023.*
>
> *Vanemad dokumendid ning teised dokumendiliigid väljastame teabenõude korras.*
>
> *Oleme koostanud ülevaatliku tabeli aastate kaupa (2019 – 2022), milles on võimalik saada ülevaade Luunja Vallavalitsusesse sissetulnud ja väljaminevate kirjade kohta.*
>
> *Tutvu kirjavahetusega.”*

Sellises olukorras ei saa Luunja Vallavalitsus vaide esitaja hinnangul tugineda üldisele väitele, et teave on avalikust dokumendiregistrist kättesaadav, kui samal ajal on dokumendiregister ise

osaliselt suletud, piiratud ajavahemikuga, piiratud dokumendiliikidega ning praktiliselt raskesti hallatav.

Vaide esitaja hinnangul on tegemist olukorraga, kus teabevaldaja loob avaliku registri olemasoluga näilise juurdepääsu, kuid tegelik juurdepääs avalikule teabele sõltub jätkuvalt korduvatest teabenõuetest. See ei vasta avaliku teabe seaduse eesmärgile ega hea halduse põhimõttele.

Eriti problemaatiline on see seetõttu, et vaide esitaja teabenõue puudutas ajavahemikku 01.01.2015–30.04.2026. Kui Luunja Vallavalitsuse enda avalduse kohaselt on avalikus dokumendiregistris kättesaadavad üksnes teatud dokumendiliigid ajavahemikus 01.01.2020–31.12.2023, ei saanud vald põhjendatult lugeda teabenõuet täidetuks pelgalt üldise viitega dokumendiregistrile.

Vaide esitaja on seisukohal, et kui vald väidab, et kogu küsitud teave on avalikustatud, peab teabenõudjal olema võimalik seda ka tegelikult kätte saada. Pelgalt tehniline võimalus siseneda dokumendiregistrisse ei võrdu sisulise võimalusega tutvuda nõutud teabega.

Teabenõudja ei saa olla kohustatud tegema mahukat rekonstrueerivat uurimistööd, et avaliku teabe hulgast ise välja otsida, millised juhtumid vastavad teabenõudes kirjeldatud tingimustele.

Teiseks märgib vaide esitaja, et vaide esitajale teadaolevalt nähtub Luunja Vallavalitsuse avalikust dokumendiregistrist, et 23.04.2026 on registreeritud väljaminev kiri viidaga 4-3/436-1, pealkirjaga „Vastus teabenõudele“.

Dokumendiregistri andmetel on kirja adressaadiks Xxxxx Xxxxxxxx/Advokaadibüroo GAVER.

Dokumendile on märgitud juurdepääsupiirang „AK“ ning juurdepääsupiirangu aluseks AvTS § 35 lg 1 p 18[1]. Dokumendiregistri väljavõtte kohaselt kehtib piirang 22.04.2026 kuni 22.04.2076. Seosena on märgitud sissetulev kiri 4-3/616-1 „Teabenõue“.

Vaide esitajale antud selgituse kohaselt on nimetatud kirjaga edastatud advokaadibüroole Luunja valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava 2023–2035 lisa 9 AK-märkega joonised.

Vaide esitaja ei väida, et piiranguga teabe edastamine advokaadibüroole oli tingimata õigusvastane. Küll aga vajab vaide esitaja hinnangul kontrollimist, millisel õiguslikul alusel ja millises ulatuses oli võimalik edastada AK-märkega dokument ühele adressaadile, kui teisele teabenõudjale keeldutakse sama või seotud teabe väljastamisest või ei anta selle kohta sisulist selgitust.

Kui dokument sisaldab tõepoolest elutähtsa teenuse riskianalüüsi või toimepidevuse plaani puudutavat teavet, peab olema selge:

- milline konkreetne osa dokumendist sellist teavet sisaldab;
- kas kogu dokument on piiranguga või ainult osa sellest;
- kas dokumenti oleks võimalik väljastada osaliselt;
- miks samalaadsete teabenõuete puhul on adressaate koheldud erinevalt;
- kas piirangu kestus ja ulatus on sisuliselt põhjendatud.

Vaide esitaja hinnangul vajab eraldi kontrollimist olukord, kus üks teabenõudja või adressaat saab AK-märkega dokumendi või vastuse, kuid teisele teabenõudjale ei anta sama või seotud teavet või piirdutakse üldise keeldumisega.

Kui erinev kohtlemine on õiguspärane, peab teabevaldaja suutma seda selgelt põhjendada. Kui erinev kohtlemine ei ole põhjendatud, võib tegemist olla avaliku teabe seaduse eesmärgiga vastuolus oleva praktikaga.

Vaide esitaja palub AKI-l hinnata, kas Luunja Vallavalitsus on teabenõuete menetlemisel järginud võrdsuse, läbipaistvuse ja hea halduse põhimõtteid.

Vaide esitaja palub inspektsioonil kontrollida:

1. kas Luunja Vallavalitsus sai lugeda vaide esitaja teabenõude täidetuks üksnes üldise viitega dokumendiregistrile;
2. kas Luunja Vallavalitsus oleks pidanud andma konkreetse dokumentide loetelu, otselingid või dokumendiregistri viited;
3. kas Luunja Vallavalitsuse dokumendiregistri osaline avatus, piiratud ajavahemik, piiratud dokumendiliigid ja praktiline raskesti hallatavus võimaldavad pidada teabenõuet tegelikult täidetuks;
4. kas olukorras, kus valla enda teatel väljastatakse vanemad dokumendid ning muud dokumendiliigid üksnes teabenõude korras, saab vald tugineda üldisele väitele, et nõutud teave on avalikust dokumendiregistrist kättesaadav;
5. kas Luunja Vallavalitsus oleks pidanud teabenõude täpsustamiseks või täitmiseks esitama vähemalt loetelu juhtumitest, mis vastavad teabenõudes kirjeldatud tingimustele;
6. kas Luunja Vallavalitsuse dokumendiregistri praegune piiratud avalikustamise praktika vastab avaliku teabe seaduse eesmärgile ja nõuetele;
7. kas AvTS § 35 lg 1 p 18[1] alusel määratud juurdepääsupiirang on konkreetsete dokumentide puhul sisuliselt põhjendatud;
8. kas kogu dokumendi või lisa piiranguga tunnistamine on proportsionaalne;
9. kas Luunja Vallavalitsus oleks pidanud väljastama dokumendi osaliselt, kattes kinni üksnes piiranguga teabe;
10. kas Advokaadibüroo GAVER-ile saadetud AK-märkega dokumendi või vastuse edastamine oli samas õiguslikus ja faktilises raamistikus, milles vaide esitajale teavet ei väljastatud;
11. kas Luunja Vallavalitsus on samalaadsetes teabenõuetes kohelnud teabenõudjaid erinevalt ning kas selline erinev kohtlemine oli õiguspäraselt põhjendatud;
12. kas juurdepääsupiirangu kehtivus kuni 22.04.2076 on käesoleval juhul õiguspärane ja sisuliselt põhjendatud;
13. kas Luunja Vallavalitsus peab vaide esitaja teabenõuded uuesti läbi vaatama.

Taotlus Andmekaitse Inspektsioonile

Palun Andmekaitse Inspektsioonil:

1. võtta käesolev vaie menetlusse;
2. tunnistada Luunja Vallavalitsuse teabenõude täidetuks lugemine üksnes üldise dokumendiregistri viite alusel õigusvastaseks või vähemalt ebapiisavalt põhjendatuks;
3. kontrollida, kas Luunja Vallavalitsuse dokumendiregistri osaline avatus ja piiratud avalikustamise praktika vastab avaliku teabe seaduse eesmärgile;
4. teha Luunja Vallavalitsusele ettekirjutus vaide esitaja teabenõude uuesti läbivaatamiseks;
5. kohustada Luunja Vallavalitsust esitama vaide esitajale konkreetne ja kontrollitav loetelu dokumentidest või juhtumitest, mis vastavad teabenõudes küsitud sisule;
6. kohustada Luunja Vallavalitsust andma otselingid või täpsed dokumendiregistri viited dokumentidele, millele vald tugineb;
7. kohustada Luunja Vallavalitsust väljastama nõutud teave ulatuses, milles sellele ei kehti seaduslik juurdepääsupiirang;
8. kohustada Luunja Vallavalitsust iga väljastamata jäetud dokumendi või dokumendiosa puhul täpselt põhjendama, milline juurdepääsupiirang sellele kehtib ja miks;
9. kohustada Luunja Vallavalitsust hindama, kas piiranguga dokumente on võimalik väljastada osaliselt;
10. kontrollida Advokaadibüroo GAVER-ile saadetud AK-märgisega dokumendi või vastuse edastamise õiguspärasust ja selle seost vaide esitajale antud keeldumisega;
11. kontrollida, kas Luunja Vallavalitsus kohaldab avaliku teabe väljastamisel ja juurdepääsupiirangute määramisel ühetaolist ja seaduspärast praktikat;
12. teha vajadusel Luunja Vallavalitsusele ettekirjutus dokumendiregistri avaliku kasutatavuse ja avalikustamise praktika korrastamiseks.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastuses Inspektsiooni järelepärimisele on vaide esitaja märkinud, et Andmekaitse Inspektsiooni kodulehel on avaldatud, et esitatud teabenõue peab olema piisavalt täpne, et seda täita, s.h mainitud peab olema taotletava teabe sisu või dokumendi liik, nimetus ja sisu või teabenõudjale teada olevad dokumendirekvisiidid. Eeltoodu viitab sellele, et teabepäringuga saab küsida välja väga konkreetsed ja teadaolevad teabeallikad ja dokumendid, mitte määramatu hulk umbkaudset teavet, mille puhul peaks teabevaldaja asuma alles nuputama, kas ja mida teabepäringu esitaja võiks soovida.

Avaliku teabe seadus § 23 lg 2 p-s 5 sätestab, et teabevaldajal on võimalik teabenõude täitmisest keelduda, kui täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida ning selle alusel on vaja uus teave dokumenteerida. Selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ja sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ettenähtud korras. Luunja Vallale on laekunud kokku 3 pöördumist kuupäevadest 22.04.2026, 18.05.2026 ja 29.05.2026. Eeltoodutest on teabenõudega tegemist üksnes 22.04.2026 pöördumisega, milles päriti advokaadi poolt AdvkS § 41 lg 1 p 4 alusel välja Luunja valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava 2023-2035 Lisa 9. Nimetatud teabepäringule vastas Luunja Vallavalitsuse taristunõunik samal päeval, esitades küsitud Lisa 9 joonised. Kokku 9 erinevat faili.

18.05.2026 ja 29.05.2026 esitatud teabepäringud, vaatamata nende pealkirjastamisele ei ole selgesti teabenõuded, sest eeldavad massiivse hulga teabe süstematiseerimist ja analüüsimist ning täiendavat dokumenteerimist. Osa sellisest teabest on muuhulgas füüsiliselt arhiveeritud, mis omakorda tähendab ka kogumi loomist. Seda on ka pöördumiste esitaja ise nõudnud, nõudes spetsiifiliselt Exceli või tabeli loomist.

Teabevaldaja märgib, et teabenõudega ei saa nõuda uute dokumentide loomist, vaid pärida välja üksnes vaid olemasolevaid. Pöördumiste esitajana on Luunja Vallavalitsus käsitlenud mõlemal juhul Freda OÜ-d läbi enda seadusliku esindaja tegevuse. Ulatuses, milles asjakohased dokumendid on füüsiliselt kättesaadavad dokumendiregistris, esitatigi pöördumiste esitajale vastav link. Luunja Vallavalitsus veendus, et need dokumendid olid dokumendiregistris olemas ja on seal tänase päevani.

Kuivõrd Luunja Vallale on saanud läbi Andmekaitse Inspektsiooni pöördumise teatavaks, et vastavaid korraldusi ei suutnud pöördumise esitaja leida, kuigi Luunja Vallavalitsus sellest ei teavitatud, siis on käesolevaks hetkeks pöördumise esitajale ka esitatud täpsemad lingid konkreetsete dokumentide juurde. Seega on teabenõue kohaselt täidetud. Vastav teave sisaldub Luunja Vallavolikogu otsustes ja Vallavalitsuse korraldustes.

Dokumentide osas, mis on varasemad ning ei asu dokumendiregistris, nende osas on Luunja vallamajas dokumendiarhiiv, otsused ja korraldused mida ei ole dokumendiregistris on füüsiliselt arhiivis olemas ja soovijail on võimalik nendega tutvuda kohapeal. Ka sellest on pöördumise esitajat teavitatud. Muus osas ei ole esitatud pöördumised teabenõuded, vaid selgitustaotlused. Luunja Vallavalitsus on neid ka selgitustaotlusena käsitlenud.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele ja vaide ese

1. Tulenevalt AvTS § 3 lg-st 1 on avalik teave mis tahes viisil või mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on loodud või saadud seaduse või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega puudutab teabenõue **asutuses olemas oleva dokumendi või muu teabe (nii paberil kui digitaalkujul) väljastamist.** Teabenõudega võib välja küsida näiteks terve dokumendi sisu või ka üksnes

selle väljavõtteid eeldusel, et vastamiseks ei tule luua uut teabe sisu. Kui vastamiseks tuleb luua uus teave või dokument, näiteks küsitakse asutuselt selgitusi või põhjendusi tema tegevuse kohta, on tegemist selgitustaotluse või märgukirjaga, millele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse alusel. Viimase üle Andmekaitse Inspektsioon järelevalvet ei teosta

2. Tulenevalt AvTS §-st 6 on teabenõue teabenõudja poolt AvTS-s sätestatud korras teabevaldajale edastatud taotlus teabe saamiseks ning teabenõudja on iga isik, kes esitab teabevaldajale teabenõude AvTS-s sätestatud korras. Juurdepääs teabele võimaldatakse teabevaldaja poolt kas teabenõude täitmisega või teabe avalikustamisega (AvTS §-id 6-8).

3. AvTS § 9 lg 2 p-ide 1 ja 7 kohaselt on teabevaldaja teabele juurdepääsu võimaldamisel kohustatud tagama juurdepääsu neile **dokumentidele**, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele teabenõudjal on juurdepääsuõigus ning tagama juurdepääsupiirangutest kinnipidamise.

4. Haldusmenetluse seaduse § 71 lg 1 sätestab, et isik, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib esitada vaide. Sellest sättest tuleneb nn vaideõiguse kriteerium – vaiet ei või esitada mitte igaüks, ka mitte iga menetlusosaline, vaid üksnes isik kelle õigusi on rikutud või vabadusi piiratud Ka ei näe HMS § 71 lg 1 ette võimalust esitada vaiet kellegi kolmanda isiku huvides või lihtsalt objektiive õiguspärasuse kaitsmiseks õiguskorras.

5. Eeltoodust tulenevalt ei saa ka vaides nõuda üldist dokumendiregistri kontrollimist ning dokumendiregistris dokumentide nõuetekohast avalikustamist, kuna dokumendiregistris dokumentide mittenõuetekohane avalikustamine ei riku veel iseenesest vaide esitaja õigusi ning vaide esitajal on võimalus küsida dokumente teabenõude korras. Seega on käesoleva vaide esemeks vaide esitaja 18.05.2026 ja 08.06.2026 teabenõuetele mittenõuetekohane täitmine.

18.05.2026 teabenõudele ja 29.06.2026 teabenõudele vastamine

6. Tulenevalt AvTS § 18 lg-st 1 tuleb teabenõudele vastata viivituseta, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul. Juhul kui teabevaldajal on vaja teabenõuet täpsustada või kui teabe väljaselgitamine on aeganõudev, võib teabevaldaja teabenõudele vastamise tähtaega pikendada kuni 15 tööpäevani. Tähtaja pikendamisest koos põhjendustega tuleb teabnõudjat teavitada viie tööpäeva jooksul (AvTS § 19). Juhud, millal teabevaldajal on õigus teabenõude täitmisest keelduda on ära toodud AvTS §-s 23 ning AvTS § 23 lg 3 kohast tuleb keeldumist ka põhjendada.

7. Antud juhul esitas vaide esitaja 18.05.2026 Luunja vallale teabenõude, milles palus esitada ajavahemikul 01.01.2015-30.04.2026 kõik juhtumid Luunja vallas, kus detailplaneeringu või arendustegevuse raames on rajatud või kavandatud taristu ning taristu või kinnistu on üle antud vallale või rahastatud valla vahenditest. Kuna vallavalitsus eeltoodud teabenõudele seaduses sätestatud tähtaja jooksul ei vastanud, siis edastas vaide esitaja 29.05.2026 korduva teabenõude. Eeltoodud teabenõudele vastas Luunja vallavalitsus 04.06.2026, et soovitud teave on kättesaadav valla dokumendiregistrist ning edastas lingi valla dokumendiregistrile lisamata õpetust, kuidas dokumendiregistrist soovitud teavet leida ning luges AvTS § 20 p-st 3 tulenevalt teabenõude täidetuks.

8. Tõsi AvTS § 20 p 3 lubab lugeda teabenõude täidetuks teavet väljastamata, kui teabenõudjale on selgitatud võimalust tutvuda avalikustatud teabega. Samas sätestab AvTS § 22, et avalikustatud teabe juurde tuleb juhatada viie tööpäeva jooksul koos **andmetega taotletavale teabele juurdepääsu viisi ja koha** kohta. Siin ei saa teabevaldaja eeldada, et

kui juhatatakse ainult dokumendiregistrisse, et siis teabenõudja peaks teadma, millistes konkreetsetes dokumentides vastav teave on avalikustud või kuidas seda leida. Avalikustatud teabe juurde juhatamisel tuleb edastada, kas link konkreetsele dokumendile või õpetus, kuidas soovitud teavet leida.

9. Seda enam, et vaide esitaja soovis teavet alates 2015 aastas alates, kuid valla dokumendiregistris on dokumendid (õigusaktid) kätte saadavad alates 01.01.2020. Seega ei olnud õiguspärane lugeda vaide esitaja teabenõudet täidetuks AvTS § 20 lg 3 alusel. Seda isegi siis, kui vaide esitaja oleks osanud dokumendiregistrist soovitud dokumente otsida, kuna tal ei oleks olnud võimalik dokumendiregistri kaudu tutvuda enne 2020 koostatud dokumentidega.

10. Vastuses inspektsiooni järelepärimisele on Luunja vallavalitsus selgitanud, et AvTS § 23 lg 2 p 5 sätestab, et teabevaldajal on võimalik teabenõude täitmisest keelduda, kui täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida ning selle alusel on vaja uus teave dokumenteerida. Selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ja sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ettenähtud korras. Lisaks selgitas vallavalitsus, et 18.05.2026 ja 29.05.2026 esitatud teabepäringud, vaatamata nende pealkirjastamisele ei ole selgesti teabenõuded, sest eeldavad massiivse hulga teabe süstematiseerimist ja analüüsimist ning täiendavat dokumenteerimist. Osa sellisest teabest on muuhulgas füüsiliselt arhiveeritud, mis omakorda tähendab ka kogumi loomist. Seda on ka pöördumiste esitaja ise nõudnud, nõudes spetsiifiliselt Exceli või tabeli loomist.

11. Andmekaitse Inspektsioon nõustub Luunja vallavalitsusega selles, et teabenõudes ei saa nõuda teabe väljastamist enda poolt soovitud kujul, mis nõuab erinevatest dokumentidest andmete kogumist ja selle alusel uue dokumendi koostamist. Teabenõude korras saab siiski teabevaldajalt nõuda dokumente kujul nagu need asutusel olemas on. Kuna vaide esitaja soovis teavet enda poolt soovitud kujul, siis oli vallal õigus lugeda vaide esitaja 18.05.2026 ja 29.05.2026 korduv teabenõue selgitustaotluseks ja keelduda AvTS § 23 lg 1 p 5 alusel teabenõude täitmisest.

12. Samas jääb aga Andmekaitse Inspektsioonile arusaamatuks, et kui vallavalitsus käsitles vaide esitaja teabenõuet selgitustaotlusena, siis miks ei keeldutud 04.06.2026 teabenõudele vastates eeltoodud alusel teabenõude täitmisest. Samuti ei olnud õiguspärane ka lugeda teabenõuet täidetuks ainult ligi edastamisega dokumendiregistrile, ilma selgitamata, kuidas on võimalik tutvuda dokumentidega dokumendiregistris, sh nendega mis on koostatud enne 2020. aastat ning mis ei ole dokumendiregistrist leitavad. Seega rikkus Luunja vallavalitus 04.06.2026 teabenõudele vastamise korda, kuna teabenõude täidetuks lugemine AvTS § 20 lg 3 alusel ei olnud õiguspärane.

13. Siinkohal juhib Andmekaitse Inspektsioon Luunja valla tähelepanu ka sellele, et tulenevalt AvTS § 15 lg-st 2 on teabevaldaja ametnik või töötaja kohustatud igakülgselt abistama teabenõudjat teabenõude esitamisel ja teabenõudjale vajaliku teabe, selle asukoha ja teabenõudjale sobivamate võimalike juurdepääsuviiside välja selgitamisel.

14. Samas on Luunja vallavalitsus menetluse kestel 29.06.2026 täiendavalt vaide esitaja teabenõudele vastanud ning selgitanud, et vaide esitaja 18.05.2026 pöördumise puhul on tegemist selgitustaotlusega, kuna teabenõudele vastamine eeldaks eelnevalt teabe süstematiseerimist ja analüüsimist ning uue teabe dokumenteerimist.

15. Lisaks selgitas vallavalitsus vaide esitajale kus ja kuidas on võimalik ka olemasolevate õigusaktidega tutvuda. Peale täiendava vastuse saamist ei ole vaide esitaja ka inspektsioonile täiendavaid pretensioone esitanud, et täiendav teabenõude vastus teda ei rahulda. Seega loeb inspektsioon teabenõude täiendava vastuse nõuetekohaseks, millega on

vaide ese ära langenud ning vaie 18.05.2026 ja 29.05.2026 korduva teabenõude osas jääb rahuldamata. Juhul kui vaide esitaja ei ole siiski rahul ka valla 29.06.2026 edastatud täiendava vastusega, siis on vaide esitajal võimalik esitada täiendav vaie 29.06.2026 teabenõudele vastamise osas.

16. Kuigi vallavalitsus keeldus ka selgitustaotlusele vastamisest suure mahu tõttu, siis inspektsioon selles osas seisukohta ei võta, kuna inspektsioon ei teosta selgitustaotlustele vastamise üle järelevalvet. Siinkohal juhib Andmekaitse Inspektsioon ka vaide esitaja tähelepanu selle, et ka teabenõuete esitamisel peab teabenõudja kasutama oma õigusi vastutustundlikult ning küsima ainult neid dokumente, mida ta vajab. Siin ei saa teabenõudja eeldada, et tema teabenõuded on ainsad, millele teabevaldaja peab vastama. Küsides teavet väga pika ajavahemiku kohta, mis nõuab tihti väga paljude dokumentide läbi vaatamist, võib teabevaldaja keelduda ka teabenõude täitmisest suure mahu tõttu.

08.06.2026 teabenõue

17. 08 06.2026 esitas Xxxxx Xxxxx teabenõude, milles palus väljastada 23.04.2026 dokumendi 4-3/436-1. Eeltoodud teabenõudest ega ka teabenõude vastusest ei nähtu, et vaide esitaja oleks teabenõude esitanud OÜ Freda esindaja. Siinkohal juhib Andmekaitse Inspektsioon vaide esitaja tähelepanu sellele, et kuna antud juhul on vaide esitajaks juriidiline isik, siis ta ei saa vaiet esitada eraisiku poolt esitatud teabenõudele vastamise osas. Ehk siis lahus tuleb hoida, millal esitatakse vaie juriidilise isiku poolt esitatud teabenõudele vastamise peale ja millal eraisiku poolt esitatud teabenõudele vastamise peale.

18. Eeltoodud teabenõudele vastas vallavalitsus 12.06.2026 ja keeldus teabenõude täitmisest AvTS § 35 lg 1 p 18[1] alusel. Lisaks selgitas vallavalitsus, et antud kirj*aga on edastatud advokaadibüroole Luunja valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava 2023-2035 lisa 9 AK märkega joonised .Dokument on kaitstud AvTs § 35 lg 1 p 18(1) (elutähtsa teenuse riskianalüüsi ja toimepidevuse plaani puudutav teave).* Vaide esitajale jäi arusaamatuks miks ühele teabenõudjale piiranguga teave väljastati ja temale ei väljastatud. Eeltoodust saab Andmekaitse Inspektsioon aru selliselt, et vaide esitaja soovis saada sama teavet, mis väljastati advokaadibüroole.

19. Vastuses inspektsiooni järelepärimisele selgitas Luunja vallavalitsus, et teabenõue, mille vastust vaide esitaja soovis oli esitatud advokaadi poolt AdvkS § 41 lg 1 p 4 alusel. Siinkohal peab Andmekaitse Inspektsioon vajalikuks selgitada, et teabenõuete esitamisel on avaliku teabe seaduse alusel kõigil ühesugused õigused. Kui teavet küsitakse eriseaduse alusel, mis annab teabe küsijale teabe saamiseks suuremad õigused kui on teistel teabenõudjatel, siis ei ole tegemist teabenõudega avaliku teabe seaduses mõistes ja sellisel juhul ei ole teabe küsija igaüks avaliku teabe seaduse mõistes.

20. Kuna teavet küsiti advokatuuriseaduse alusel, siis inspektsioon ei hinda käesolevas vaides, kas eeltoodud säte annab advokaadile õiguse saada ka piiranguga teavet, kuna see ei ole käesoleva vaide ese. Isegi juhul kui Luunja vallavalitsus oleks ekslikult advokaadile väljastanud piiranguga teavet, ei anna see vaide esitajale õigust nõuda sama piiranguga teavet.

21. Selgitame, et ühisveevärgi ja kanalisatsiooniseaduse § 15 lg 7 sätestab, et eelnimetatud seaduse § 14 lõike 1 punktides 4 ja 9 nimetatud teabe alusel koostatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava koosseisus olevad skeemid on piiratud juurdepääsuga teave avaliku teabe seaduse § 35 lõike 1 punkti 18[1] tähenduses. Nimetatud skeemidele kehtib juurdepääsupiirang 50 aastat alates skeemide koostamisest. Kuna advokaadile väljastati Luunja valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava 2023-2035 juurde kuuluvad skeemid, siis oli neile piirangu kehtestamine AvTS § 35 lõike 1 punkti 18[1] alusel

õiguspärane. Kuigi üldjuhul tuleb väljastada teabenõude korral see osa teabest, millele piirang ei kohaldu, siis skeemide/jooniste puhul ei ole see võimalik ehk piirang kehtib kogu dokumendile. Seega oli teabenõude täitmisest keeldumine õiguspärane, mistõttu jääb vaie rahuldama.

22. Lisaks jääb vaie 08.06.2026 teabenõude täitmisest keeldumise osas rahuldamata ka põhjusel, et käesoleva vaide esitajaks Oü Freda, mitte Xxxxx Xxxxxx kui füüsiline isik ning juriidiline isik ei saa esitada vaiet füüsilise isiku poolt esitatud teabenõudele vastamise osas, kuna see ei riku juriidilise isiku õigusi, kuna tema pole teabenõuet esitanud.

/allkirjastatud digitaalselt/
Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel